

Institutionen för Matematik, KTH,
Olle Stormark.

5B1301 Matematik fortsättningskurs för K3, vt 2004.

Kurslitteratur:

- Nakhlé Asmar: *Partial Differential Equations and Boundary Value Problems*, PRENTICE HALL 2000, ISBN 0–13–958620–2, kapitlen **1–8** och **11**, samt dessutom Appendix **A**. Kan köpas i Kårbokhandeln.

På författarens hemsida <http://www.math.missouri.edu/nakhle> finns ett antal lösta exempel samt tips om hur man löser problemen i boken med hjälp av MATHEMATICA och MAPLE.

- Råde-Westergren: *BETA Mathematics Handbook* – speciellt kapitlen **12: Orthogonal Series and Special Functions** och **13: Transforms**.

Denna kurs behandlar teorin för *andra ordningens lineära partiella differentialekvationer* och då speciellt klassiska differentialekvationer från den matematiska fysiken som vågekvationen, värmeledningsekvationen, Laplaces ekvation och Schrödingerekvationen. Huvudmetoden är *variabelseparation*, som leder till *egenvärdesproblem för ordinära differentialekvationer*. Den tidigare kursen *Differentialekvationer och Transformer* har behandlat det enkla fall då egenfunktionerna utgörs av *sinus- och cosinusfunktioner*, men här stöter vi på allmännare egenfunktionssystem som t.ex. *Besselfunktioner*, *Legendrepolytom*, *klotytfunktioner* och *Laguerrepolytom*.

Egenvärdena kan antingen utgöra en *diskret mängd*, eller ett *kontinuum*. I det senare fallet övergår egenfunktionsutvecklingarna naturligt i integraler, som till exempel *Fouriertransformen* och *Laplacetransformen*, vilka vi också tittar på.

Kursens höjdpunkt kommer i kapitel **11**, där vi löser Schrödingerekvationen för väteelektronen. Där ska vi se att de separationskonstanter som uppträder när man gör variabelseparation har *mycket konkreta tolkningar* i form av *energinivåer* och *kvanttal*. Man inser då att förekomsten av diskreta egenvärden gör det naturligt att man i kvantmekaniken ofta stöter på diskreta storheter i form av kvanttal, och motiverar mer än väl de lösningsmetoder

som vi använder – trots att dessa ofta leder till deprimerande långa räkningar.

Kursledare: Olle Stormark, olles@math.kth.se, telefon 7907206, rum 3653 i Klocktornet, Lindstedtsvägen 25.

Kursekreterare: Ulla Gällstedt, ulla@math.kth.se, 7907214, rum 3522 i Klocktornet, Lindstedtsvägen 25. Ulla svarar på frågor om registrering och rapportering.

Undervisningen ges i form av 14 stycken 3-timmars lektioner under veckorna 12–21.

Examination: Eftersom det här ämnet är väldigt räknetungt fungerar inte en vanlig tentamen speciellt bra. I stället ges möjlighet att klara av en stor del av examinationen genom sex stycken *hemtal*, som delas ut under kursens gång.

Mera detaljerat: På varje hemtal kan man få maximalt 3 poäng. Sammanlagt minst 4 poäng på hemtalen $2k - 1$ och $2k$ (där $k = 1, 2, 3$) betyder att man klarat tentamenstal nummer k , och därmed fått 3 poäng på detta. På tentamen kan man totalt få maximalt 20 poäng.

Betygsgränser: 11–13 poäng ger betyget 3, 14–17 poäng ger betyget 4, och 18–20 poäng ger betyget 5.

Tentamen: Någon gång i slutet av maj.

Tillåtet hjälpmedel vid tentan: Handboken BETA.

Preliminär kursplanering och specifikation av kursinnehållet.

Vi utgår från att innehållet i kapitlen **1** och **2** är känt från kursen *Differentialekvationer och Transformer*, och börjar således med kapitel **3**.

Lektion 1, 15/3. Avsnitten **3.2–3.3:** Vågekvationen i en rumsdimension löst med variabelseparation. *Hemtal 1 delas ut.*

Lektion 2, 17/3. Avsnitten **3.5–3.6:** Värmelednings- och diffusionsekvationen i en rumsdimension.

Lektion 3, 22/3. Avsnitten **3.7–3.8:** Våg- och värmeledningsekvationerna i två rumsvariabler, samt Laplaces ekvation. *Hemtal 1 lämnas in och hemtal 2 delas ut.*

Lektion 4, 24/3. Appendix **A.3–A.5:** Ordinära lineära differentialekvationer med icke-konstanta koefficienter, lösta med potensserieansatser.

Lektion 5, 29/3. Början på avsnitt **4.2** samt avsnitten **4.7–4.8:** Vågekvationen för ett cirkulärt trumskinn och Besselfunktioner. *Hemtal 2 lämnas in och hemtal 3 delas ut.*

Lektion 6, 31/3. Avsnitten **4.2–4.3:** Fortsättning av vågekvationen i polära koordinater.

Påsklov.

Lektion 7, 26/4. Avsnitten **6.1–6.3:** Sturm-Liouvilleteori. *Hemtal 3 lämnas in och hemtal 4 delas ut.*

Lektion 8, 28/4. Avsnitten **4.4–4.5:** Laplaces ekvation i en cirkelskiva och i en cylinder.

Lektion 9, 3/5. Avsnitten **5.1** och **5.5–5.7:** Laplaces ekvation i sfäriska koordinater och Legendrepolytom. *Hemtal 4 lämnas in och hemtal 5 delas ut.*

Lektion 10, 5/5. Avsnitten **5.2–5.3:** Fortsättning av Laplaces ekvation i sfäriska koordinater.

Lektion 11, 10/5. Avsnitten **7.1–7.5:** Fouriertransformen. *Hemtal 5 lämnas in och hemtal 6 delas ut.*

Lektion 12, 12/5. Avsnitten **8.1–8.3:** Laplacetransformen.

Lektion 13, 17/5. Avsnitten **11.1** och **11.4:** Schrödingerekvationen samt Laguerre och Hermitepolytom. *Hemtal 6 lämnas in.*

Lektion 14, 19/5. Avsnitt **11.2:** Schrödingerekvationen för väteelektronen och – i mån av tid – den kvantharmoniska oscillatoren.